

**OBSZARY WYMAGANEJ WIEDZY, ZAKRES OCZEKIWANYCH UMIEJĘTNOŚCI
i WYKAZ POMOCNEJ
LITERATURY NA POSZCZEGÓLNYCH STOPNIACH
WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU HISTORYCZNEGO**

dla uczniów szkół podstawowych województwa wielkopolskiego w roku szkolnym 2024/2025

I. Temat wiodący :

Wielkopolska – od zaborów do II wojny światowej

II. Zakres wiedzy wymaganej od uczestników na poszczególnych stopniach konkursu

1. W konkursie obowiązuje zakres wiedzy (treści nauczania) określony w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie historii na II etapie edukacyjnym.
2. W konkursie obowiązują zagadnienia rozszerzone, wykraczające poza podstawę programową, o treści związane z tematem wiodącym. Należy do nich:

Historia Wielkopolski w latach 1794-1945

3. Na każdym etapie konkursu uczestnik będzie wykonywał zadania zarówno z zakresu podstawy programowej dla szkoły podstawowej jak i z zakresu rozszerzonego (w oparciu o wskazane lektury).

A. Stopień szkolny

Wiedza z zakresu podstawy programowej:

I. Cywilizacje starożytne.

Uczeń: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym; 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni cywilizacje Starożytnego Wschodu oraz cywilizacje starożytnej Grecji i starożytnego Rzymu; 3) charakteryzuje system wierzeń w Egipcie, Grecji i Rzymie, religię starożytnego Izraela; wyjaśnia różnicę między politeizmem a monoteizmem; 4) umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Egipcie, Atenach peryklejskich i Rzymie; 5) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze; 6) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa.

II. Bizancjum i świat islamu.

Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny islamu i wyjaśnia wpływ cywilizacji muzułmańskiej na Europę; 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); dostrzega różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim.

III. Średniowieczna Europa.

Uczeń charakteryzuje władzę królewską, cesarską i papieską oraz relacje między nimi.

IV. Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy.

Uczeń: 1) przedstawia instytucje systemu lennego, wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu; – 107 – 2) opisuje warunki życia w średniowiecznym mieście i wsi; 3) porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską, opisuje charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego, rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza we własnym regionie, wskazuje różnice między stylem romańskim a stylem gotyckim; 4) wyjaśnia rolę Kościoła (w tym zakonów) w dziedzinie kultury i życia codziennego.

V. Polska w okresie wczesnopiastowskim.

Uczeń: 1) przedstawia genezę państwa pierwszych Piastów oraz umiejscawia je w czasie i przestrzeni; 2) wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa chrystianizacji Polski; 3) charakteryzuje rozwój monarchii Bolesława Chrobrego; 4) charakteryzuje kryzys i odbudowę monarchii piastowskiej w XI w.; 5) opisuje społeczeństwo Polski pierwszych Piastów.

VI. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego.

Uczeń: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbitcia dzielnicowego; 2) opisuje przyczyny oraz wskazuje skutki rozbitcia dzielnicowego; 3) opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego; 4) charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV w.

VII. Polska w XIV i XV w.

Uczeń: 1) opisuje zmiany granic państwa polskiego w XIV i XV w.; 2) analizuje dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej; 3) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Wielkim Księstwem Litewskim; 4) porządkuje i umieszcza w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko- -krzyżackimi w XIV–XV w.; 5) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (do konstytucji nihil novi).

VIII. Wielkie odkrycia geograficzne.

Uczeń: wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno- -gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata; 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.

- IX. „Złoty wiek” w Polsce na tle europejskim.
Uczeń: 1) rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego; 2) wymienia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina; 3) charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego; 4) wyjaśnia okoliczności powstania Prus Książęcych; 5) opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI w.; 6) przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji; rozpoznaje obiekty sztuki renesansowej we własnym regionie; 7) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej między Polską a Litwą (1569 r.) i jej główne postanowienia.
- X. Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów.
Uczeń: 1) charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej; wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej; 2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji.
- XI. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w.
Uczeń: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją; 2) wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie; 3) omawia znaczenie potopu szwedzkiego; 4) dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII w.; 5) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.
- XII. Europa w XVII i XVIII w.
Uczeń: – charakteryzuje ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii; 2) opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i filozofii politycznej; 3) charakteryzuje reformy oświeceniowe na przykładzie wybranego państwa.
- XIII. Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII w.
Uczeń charakteryzuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich.
- XIV. Powstanie Stanów Zjednoczonych.
Uczeń: 1) omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość i ocenia jej rezultaty uwzględniając realizację idei oświeceniowych; 2) przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych.
- XV. Wielka rewolucja we Francji.
Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych.
- XVI. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Uczeń: 1) podaje przykłady działań służących naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej; 2) umiejscawia w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz

uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja; 3) przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i wyjaśnia jej znaczenie; 4) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w.

Uczeń: 1) umiejscawia w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze; 2) przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego; 3) rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.

XVIII. Epoka napoleońska.

Uczeń: 1) charakteryzuje przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim; 2) ocenia postawy Polaków wobec Napoleona i stosunek Napoleona do sprawy polskiej.

Zakres rozszerzony stopień szkolny

Treści:

a) Wielkopolska w latach 1794-1815

Literatura:

Marek Rezler, Powstanie wielkopolskie Poznań 2008

Rozdział

Wielkopolskie drogi do niepodległości 1794-1864 str. 11-16

B. Stopień rejonowy – wiedza z podstawy programowej

XIX. Europa po kongresie wiedeńskim.

Uczeń: 1) omawia decyzje kongresu wiedeńskiego w odniesieniu do Europy, w tym do ziem polskich; 2) charakteryzuje najważniejsze przejawy rewolucji przemysłowej (wynalazki i ich zastosowania, obszary uprzemysłowienia, zmiany struktur społecznych i warunków życia).

XX. Ziemie polskie w latach 1815–1848.

XXI. Uczeń: 1) charakteryzuje okres konstytucyjny Królestwa Polskiego – ustrój, osiągnięcia w gospodarce, kulturze i edukacji; 2) przedstawia przyczyny wybuchu powstania listopadowego, charakter zmagania i następstwa powstania; 3) omawia położenie Polaków w

zaborach pruskim i austriackim, na obszarze ziem zabranych oraz w Rzeczypospolitej Krakowskiej; 4) charakteryzuje znaczenie Wielkiej Emigracji.

XXII. Powstanie styczniowe.

Uczeń: 1) omawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny powstania; 2) dokonuje charakterystyki działań powstańczych, z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, przebiegu powstania w swoim regionie; 3) porównuje uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim z uwłaszczeniem w pozostałych zaborach; 4) charakteryzuje formy represji popowstaniowych.

XXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w.

Uczeń: 1) opisuje procesy zjednoczeniowe Włoch i Niemiec; 2) prezentuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych; 3) wyjaśnia przyczyny, zasięg i następstwa ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.; wymienia nowe idee polityczne i zjawiska kulturowe, w tym początki kultury masowej i przemiany obyczajowe.

XXIII. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w.
Uczeń: 1) omawia politykę zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej – rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska; 2) opisuje postawy społeczeństwa polskiego w stosunku do zaborców (trójlojalizm, praca organiczna, ruch spółdzielczy); 3) opisuje formowanie się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków; 4) omawia główne założenia nowoczesnych ruchów politycznych (socjalizm, ruch ludowy, ruch narodowy); 5) wyjaśnia społeczne i narodowe aspekty rewolucji w latach 1905–1907.

XXIV. I wojna światowa.

Uczeń: 1) wymienia główne przyczyny wojny; 2) omawia specyfikę działań wojennych: wojna pozycyjna, manewrowa, działania powietrzne i morskie; 3) charakteryzuje postęp techniczny w okresie I wojny światowej; 4) opisuje rewolucje i wojnę domową w Rosji.

XXV. Sprawa polska w czasie I wojny światowej.

Uczeń: 1) charakteryzuje stosunek mocarstw do sprawy polskiej w przededniu i podczas wojny; 2) ocenia polski wysiłek zbrojny i dyplomatyczny podczas I wojny światowej.

XXVI. Europa i świat po I wojnie światowej.

Uczeń: 1) opisuje kulturowe i cywilizacyjne następstwa wojny; 2) charakteryzuje postanowienia konferencji paryskiej ocenia funkcjonowanie ładu wersalskiego; 3) charakteryzuje oblicza totalitaryzmu (niemieckiego narodowego socjalizmu i systemu sowieckiego).

XXVII. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej.

Uczeń: 1) omawia formowanie się centralnego ośrodka władzy państwowej; 2) przedstawia proces kształtowania się granic (decyzje wersalskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, plebiscyty); 3) opisuje wojnę polsko-bolszewicką i jej skutki.

XXVIII. II Rzeczpospolita w latach 1921–1939.

Uczeń: 1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń oraz dziedzictwa zaborowego; 2) charakteryzuje ustrój polityczny Polski na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r.; 3) omawia kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce – przyczyny i skutki przewrotu majowego; 4) opisuje polski autorytaryzm; 5) przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej.

XXIX. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej.

Uczeń: 1) charakteryzuje społeczną, narodowościową i wyznaniową strukturę państwa polskiego; 2) ocenia życie społeczno-gospodarcze II Rzeczypospolitej, uwzględniając kryzysy i osiągnięcia; 3) wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturalne i naukowe Polski w okresie międzywojennym.

XXX. Droga do wojny.

Uczeń: 1) opisuje politykę hitlerowskich Niemiec służącą rozbijaniu systemu wersalskiego w Europie; 2) charakteryzuje politykę ustępstw Zachodu wobec Niemiec Hitlera; 3) wymienia konsekwencje paktu Ribbentrop-Mołotow.

Zakres rozszerzony:

Treści:

- a) Wielkopolska w okresie Wiosna Ludów
- b) praca organiczna w zaborze pruskim
- c) obrona polskości w zaborze pruskim
- d) powstanie wielkopolskie

Literatura:

Leszek Podhorodecki, Historia Polski -1796-1996, Warszawa 1997

Rozdziały:

Wiosna Ludów str. 47-50

Organiczni i konspiratorzy w zaborze pruskim str. 39-41

Marek Rezler, Powstanie wielkopolskie Poznań 2008

Rozdział

Spontaniczna walka str.91-129

C. Stopień wojewódzki – wiedza z podstawy programowej

XXXI. Wojna obronna Polski we wrześniu 1939 r. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września).

Uczeń: 1) charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; 2) omawia etapy i kluczowe wydarzenia wojny obronnej Polski, z uwzględnieniem, jeśli to możliwe, wydarzeń i bitew w swoim regionie; 3) wymienia przykłady bohaterstwa Polaków, uwzględniając żołnierzy i ludność cywilną.

XXXII. II wojna światowa i jej etapy.

Uczeń: 1) przedstawia oraz umiejscawia w czasie i przestrzeni przełomowe wydarzenia II wojny światowej (polityczne i militarne); 2) charakteryzuje politykę Niemiec na terenach okupowanej Europy; przedstawia zagładę Żydów oraz Romów i eksterminację innych narodów; charakteryzuje postawy Polaków wobec Holokaustu; 3) wyjaśnia przyczyny klęski państw Osi; 4) wymienia główne decyzje konferencji Wielkiej Trójki (Teheran, Jałta, Poczdam); 5) przedstawia bezpośrednie skutki II wojny światowej, w tym problem zmiany granic i przesiedleń ludności.

XXXIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką.

Uczeń: 1) porównuje założenia i metody polityki niemieckiej i sowieckiej w okupowanej Polsce; 2) wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich – zarówno tych o wymiarze ogólnokrajowym (np. zbrodnia katyńska, Auschwitz-Birkenau), jak i regionalnym (np. Palmiry, kaźń profesorów lwowskich, Zamojszczyzna); 3) wyjaśnia przyczyny i znaczenie konfliktu polsko-ukraińskiego, w tym ludobójstwa ludności polskiej na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej; 4) charakteryzuje polityczną i militarną działalność polskiego państwa podziemnego, w tym formy oporu wobec okupantów; 5) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego oraz ocenia postawę aliantów zachodnich i Związku Sowieckiego wobec powstania.

XXXIV. Sprawa polska w czasie II wojny światowej.

Uczeń: 1) przedstawia okoliczności powstania i omawia działalność rządu Rzeczypospolitej Polskiej na wychodźstwie; 2) umiejscawia w czasie i przestrzeni działania polskich formacji na różnych frontach i obszarach toczącej się wojny; 3) przedstawia politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej.

XXXV. Świat po II wojnie światowej.

Uczeń: 1) charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe, z uwzględnieniem powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych; 2) wyjaśnia przyczyny rozpadu koalicji antyhitlerowskiej oraz opisuje początki zimnej wojny; 3) wskazuje na mapie państwa NATO i Układu Warszawskiego, charakteryzując oba bloki polityczno-wojskowe; 4) charakteryzuje politykę ZSRS wobec państw bloku wschodniego na przykładzie interwencji zbrojnych na Węgrzech i Czechosłowacji; 5) opisuje przyczyny i ocenia następstwa procesów dekolonizacyjnych; 6) charakteryzuje konflikty doby zimnej wojny, na dwóch wybranych przykładach; 7) opisuje przyczyny konfliktu na Bliskim

Wschodzie; 8) omawia przemiany w Chinach po II wojnie światowej; 9) charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991, z uwzględnieniem rozpadu ZSRS; 10) przedstawia cele i główne etapy integracji europejskiej; 11) opisuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej.

XXXVI. Początki komunizmu w Polsce.

Uczeń: 1) przedstawia okoliczności przejęcia władzy w Polsce przez komunistów; 2) charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz, z uwzględnieniem różnych form oporu.

XXXVII. Stalinizm w Polsce i jego skutki. Uczeń: 1) przedstawia system terroru stalinowskiego i przemiany ustrojowe, gospodarczo-społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu; 2) wyjaśnia przyczyny i skutki poznańskiego czerwca 1956 r. oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r.

XXXVIII. Polska w latach 1957–1981.

Uczeń: 1) opisuje system władzy w latach 60. i 70. w PRL i formy uzależnienia od ZSRS; 2) charakteryzuje realia życia społecznego i kulturalnego, z uwzględnieniem specyfiki czasów gomułkowskich i gierkowskich; 3) przedstawia i umiejscawia w czasie różnorodność przyczyn kryzysów społecznych w latach 1968, 1970, 1976 i ich konsekwencje; 4) wyjaśnia znaczenie roli Kościoła katolickiego dla stosunków politycznych i społecznych; 5) opisuje narodziny i działania opozycji politycznej w latach 1976–1980; – 115 – 6) przedstawia wpływ Jana Pawła II na przemiany społeczne i polityczne; 7) wyjaśnia przyczyny i następstwa strajków sierpniowych w 1980 r.; 8) charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”.

XXXIX. Dekada 1981–1989.

Uczeń: 1) wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, opisuje jego konsekwencje; 2) przedstawia postawy Polaków wobec stanu wojennego, analizuje fenomen oporu społecznego; 3) wyjaśnia przyczyny zawarcia porozumienia „okrągłego stołu”, przedstawia jego głównych uczestników i opisuje postanowienia.

XL. Narodziny III Rzeczypospolitej.

Uczeń: 1) opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1997; 2) charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturowe lat 90.; 3) wyjaśnia przyczyny napięć społecznych. XLI. Miejsce Polski w świecie współczesnym.

Uczeń: 1) ocenia znaczenie przystąpienia Polski do NATO w 1999 r.; 2) znaczenie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 r.

Zakres rozszerzony:

Treści:

a) wielkopolska w okresie II wojny światowej

Literatura:

Adam Dziurok, Marek Gałęzowski, Łukasz Kamiński, Filip Musiał „, Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski” Warszawa 2014

Rozdział II wojna światowa

2. Niemiecka polityka okupacyjna na ziemiach polskich (treści dotyczące Wielkopolski)

Czesław Łuczak „Dzień po dniu w okupowanej Wielkopolsce” Poznań 1993

Rozdziały

Wrzesień 1939 (str.6-19)

III. Wykaz oczekiwanych u ucznia umiejętności:

Na wszystkich trzech stopniach konkursu jego uczestnicy powinni wykazać się umiejętnościami:

1. Chronologia historyczna.

- a) Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
- b) Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
- c) Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
- d) Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych
- e) Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

2. Analiza i interpretacja historyczna.

- a) Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągnięcia z nich wniosków.
- b) Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
- c) Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.
- d) Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
- e) Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

3. Tworzenie narracji historycznej.

- a) Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.

- b) Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.
- c) Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
- d) Tworzenie krótkich wypowiedzi pisemnych

IV. Wykaz literatury pomocniczej dla uczestnika i nauczyciela w procesie przygotowania do udziału w Konkursie :

A. Na wszystkich stopniach:

1. Podręczniki i ćwiczenia do szkoły podstawowej. Wydawnictwo dowolne.
2. Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności dla liceum ogólnokształcącego i technikum - Szkoła ponadgimnazjalna. Wydawnictwo Nowa Era.
3. B. Snoch. Słownik szkolny. Terminy i pojęcia historyczne. WSiP . Wydanie dowolne.
4. W zadaniach mogą być wykorzystane teksty źródłowe i grafiki pochodzące z podręczników do szkoły podstawowej, ponadpodstawowej / ponadgimnazjalnej oraz ze strony e-podreczniki.pl

B. Na stopniu szkolnym:

Tematy związane z podanymi zagadnieniami.

Marek Rezler, Powstanie wielkopolskie Poznań 2008

C. Na stopniu rejonowym obowiązuje literatura ze stopnia szkolnego oraz:

Tematy związane z podanymi zagadnieniami.

Leszek Podhorodecki, Historia Polski -1796-1996, Warszawa 1997

Marek Rezler, Powstanie wielkopolskie Poznań 2008

D. Na stopniu wojewódzkim obowiązuje literatura z poziomu szkolnego i rejonowego oraz

Adam Dziurok, Marek Gałęzowski, Łukasz Kamiński, Filip Musiał „ Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski” Warszawa 2014

Czesław Łuczak „Dzień po dniu w okupowanej Wielkopolsce” Poznań 1993